

האשה נקנית פרק ראשון קידושיין

מסורת הש"ס

[illegible]

הגהות הגר"א

[א] גמ' (יורשיו אמאי לא שכיר כו' האי פועלתו ליורשיו אלא) תא"מ ונ"ב ואידך תרי לו כתיבי ואידך ההוא מצעי ליה לו ולא לבצע"ח כצ"ל:

מוסף רש"י

ונאמר להלן ארון. דשמן
 ששיר ללן אלוטריק. אחי
 ולתדרש ללן ארון דרעשה
 דכמינ ורעט אדוניו את
 ארון זה דמורעט ימנית
 ארון זה דמורעט ימנית
 דפסרת מנורעט עשיר
 דכמינ על מוען ארון הימנית
 וקרא ימנית וצמח (דל)
 דמנורעט עני מיתרת לגמרי
 רעומת (דק) דמנורעט
 מופתה הוא היחא דעני
 דטובו כמינ מנורעט עשיר
 (שבת קע"א) ואם אמר
 יאמר העבד עבד נרעט
 ואין אמה נרעט דבריו
 ונתן לאשר אדם
 ילי. אלא הוה לו לא
 נאמר אלא לאשר אדם לו
 אלא הקין שלו. דב"ק
 אלא אלא אלא אלא אלא
 (פסחים י"ב) ובע"ר כתובות
 (י"ט) ולא כמינ לאשר נרעט בו
 (מנחות כ"ב) כמאן שרירי
 מבור לו שפחה כנענית.
 והולדות לארון (דברים י"ט)
 שהוליד לרבו נרעט משפחתו
 (תמורה ג')

תום' ר"י הזקן

אשם. זה הקרן, כדאינא בהגזול [ב"ק קי, א.] ונתן לאשר אשם לו [במדבר ה, ז]. למי שהקרינו שלו, כלומר ללוי. דמי. חייב. חייב. ללוי.

וַיִּשְׁבֹּת אִישׁ אֶל אֶחָיו וְאִשָּׁה
עִצְמוֹ הָרִי כְּבֹד אִמּוֹר אִי
מְדַבֵּר אֲלֵא בְּנִרְצֵעַ שְׁתִּים וְ
מִשְׁמַע אִמֹר רַבָּא בְּרִי שִׁילָא
נִוְהַג בְּאַשְׁשָׁה הוּי אֹמֵר זֶה רְצִיעַ
לְמִיכְתֵּב נִרְצֵעַ דְּלֵא אֲשַׁמְעִינִי
נִרְצֵעַ דְּמִטְמָא זְמִינָה אִימָא נָ
שֵׁשׁ אַבְל מְכֻרְוָה ב"ד דְּלֵא
לְמִיכְתֵּב וְשִׁבְתֵּי וְאִיצְמִרְךָ
אִמִּינָא לְעוֹלָם מִמֶּשׁ כְּתֹב ר
אִמִּינָא ה"מ הִיכָא דְּלֵא עֲבִי
חֲמוֹר מִתְחַלְתוּ מִה תְּחַלְתוּ
לְעוֹלָמוֹ שֶׁל יוֹבֵלֶה אֲלֵא מֵאָז

נוהג באשה [ותימה דכיון דקרא

תוטאי דהוא אמרה להאי דרשה בהדיא וכן דרך הה
ערכין ל: כדכתיב והיה כי יאמר העבד ל

וּנְאֻמָּר לֵבָּן אֲחוּי. * בְּמִצְרַע עֵינֵי שָׁלַל הַפְּרָשָׁה לְדַרְשָׁה שֶׁהִי נִגְמָרָה
לְעִנְיַנָּהּ בְּמִצְרַע שֶׁעִיר וְהוֹכֵפֶלָה וְהִי אֲמִינָן בְּמִנְחוֹת (דף י:)
וְהַהֲדָוָה. (א) [מֵאֲחָר] וּמֵעֵיטוֹת נִפְקָא לָן מִדְּכֻתִּיב אֲזִינוּ דְּמִשְׁמַע אֲזִינוּ שֶׁל זֶה
וְהַלָּה שֶׁל אֲחֵר וְהֵן אֲזִינוּ. שֶׁל אִמָּה הַעֲבָרִיָּה נִרְצַעַת וְהֵן דְּכֻתִּיב
(דברים טו) וְלֹא לִמְחַן מַעֲשֵׂהָ שֶׁל אִמָּה

ואידך ההיא לגיורה (ד' פ') :
כשהוא עבד. מואס יאמר העבד נפקא
 שטאס לא אמר אהבתי את אדוני לא
 אלא חפשי עד שיכלו שש שני איני
 נלכע: **עבד העבד.** עבד עד שאמר
 כשהוא עבד העבד נפקא לא מה"א
 מיתירא למעוטי אמה: **זה דרש.**
 לדאורחא דקרא לאישמעל הכי: ולא
 ליורשיו. אם לא הספיק להעניקו
 עד שמת: **פעולתו.** שכן פעולתו:
 ולא לבעל חובו. אין האדון מחויב
 להגבות הענקו לבעל חובו. ומשום
 דסבירא לן בעלמא כרבי נתן דאמר
 הנהוהו בחברו מנה וחסדו בחברו
 מנויילא מנה ונותנין ליה אליעזר
 למעוטי הענקה מהאי דינא: **מני**
משנה שר שריר נפקא. גמרינן בעל
 בכרחו ובי תנא ביה קרא אדוניו יתן
 לו כו' למעוטי מוכר עמלו: **ושכאל**
משפחתו. במוכר עמלו כתיב לומר
 שיאל ביובל: **אם במוכר עמלו.** וללמד
 שטאס פגוע יובל בחור שש יובל
 מנויילא: **הרי כבר אמור.** דכתיב

לעיל מנייה עד שנת היובל יעבוד עמך: אם בנרע. ללמד שאף הנרע יוצא ציובל: הרי כבר אמור. לקמיה צועי לה מאי היא: דלא עבד איסורא. דלא גנב כלום אבל מכרוו צ"ד בגניבתו ימא נקנסה עבד עד שש: ושכס איש אל אחוזו. צפרשת יובל כמיב: הרי כבר אמור. כדאמר לעיל עד שנת היובל יעבוד עמך: אי במכרוו צ"ד הרי כבר אמור. ושכס אל משפחתו כדאוקיימנא לעיל: דלא מטא זמניה. לא מלאו שש שני ללאת: ליקנסיה. על שאמר לא אלא וועבר על כי עבדי (ה) ויהא קונה לדון לעלמו נכס: משום דעבד ליה שש. קודם לכן ואין רנו מנפסד צעילומו אבל מכרוו צ"ד שפגע צו יובל צתוך שש אימא דלא נפסדיה ללאדון קמ"ל: לעולם. ועבדו לעולם והוא לעלמו כל יובל דפסי מהכי ליכא למימא דהא כמיב קרא אחרינא ושכס צ"ד (ה) אחריתא ויהא

ש"ד יליף שכיר שכיר
שכיר אמר רב נחמן
שכיר שכיר ואיצטרך
הוא דלא עבד איסור
דעבד איסורא אימא
אי בנרצא הכי כבד
קמ"ל עינא. מיד דחשוב עד לעולם
ואם

וַיִּשְׁבֹּת אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ וְגו' בְּמֵה עֲצָמוֹ הָרִי כִּבְר אָמֹר אִי בְּמִכְרוֹהוּ ב"ד הָרִי כִּבְר מִדְּבַר אֵלָּא בְּנִרְצַע שְׁתֵּים וּשְׁלֹשׁ שָׁנִים לִפְנֵי הַיּוֹבֵל מִשְׁמַע אָמַר רַבָּא בְרִי ^סשִׁילָא אָמַר קָרָא אִישׁ אִיזְהוּ נִוְהֹג בְּאִשָּׁה הוּא אֹמֵר זֶה רְצִיעָה וְאִיצְטְרִיךְ לְמִיכְתָּב מִכְּ לְמִיכְתָּב נִרְצַע דְּאִי אֲשַׁמְעִין מִכְרוֹהוּ ב"ד מִשּׁוּם דְּנִרְצַע דְּמִטָּאִי זְמוּנָה אִימָא נִיקְנָסִיה וְאִי אֲשַׁמְעִין נִשְׁשׁ אֲבָל מִכְרוֹהוּ ב"ד דְּלֹא עֲבַד לִיה שֵׁשׁ אִימָא לְמִיכְתָּב וּשְׁבֹתָם וְאִיצְטְרִיךְ לְמִיכְתָּב לְעוֹלָם דְּאִי כְתָם אִימָנָא לְעוֹלָם מִמֶּשׁ כְּתָב רַחֲמָנָא וּשְׁבֹתָם וְאִי כְתָם אִימָנָא ה"מ הִיכָא דְּלֹא עֲבַד שֵׁשׁ אֲבָל הִיכָא דְּעָנִם חֲמוּר מִתְחַלְתּוּ מָה תְּחַלְתּוּ שֵׁשׁ אָפֻּס סוּפּוֹ נִמִּי שֵׁ לְעוֹלָמוֹ שֶׁל יוֹבֵל^ס אֵלָּא מֵאֵן תֵּנָא דְּלֹא יִלְיָף שְׂכִיר

נוהג באשה [ותימה דכיון דקרא לא משתמע אלא בנרע ל

תוֹטָאֵי דְהוּא אִמְרָה לְהָאֵי דְרִשָּׁה בְּהִדְיָא וְכֵן דְּרַךְ הַתְּלִמּוּד. ש.ס. ט. ע"י שִׁטָּה לֹא נֹדַע לַמָּוֶה. י. ע.
עֲרֻכִּין ל': כְּדֻכְתִּיב וְהִיָּה כִי יֹאמֶר הָעֶבֶד לֹא אֶצֵּא מֵעַמִּי כִי אֶהְבֶּךָ וְאֵת בֵּיתְךָ כִּי טוֹב

ואיך לֹגֵ'שׁ הוא דאר
דאי אינה מופנה
למדין ומשיבין^ב ומאי משי
עך ארו ואזוב ושני תולעת

ואיךדך ההיא לגזירה שוה הוא דאתא ^אדתינא רבי אליעזר אומר מנין לרציעה שהיא באזן ימינית נאמר כאן און ונאמר להלן ^אאון ^במה להלן ימין ^באף כאן ימין ואיךד א"כ לימא קרא און מאי אונג ^א ואיךד ההוא מיבעי ליה אונג וילא אונגה ואיךד נפקא לה ^אמזאם ^איאמר ההעבד העבד ולא אמה ^א ואיךד מיבעי ליה ^איעד שיאמר כשהוא עבד ואיךד מעבד ההעבד נפקא ואיךד עבד העבד לא דריש מ"ט דתנא קמא דאמר מוכר עצמו אין מעניקין לו ממעט רחמנא גבי מכרוהו ב"ד ^אהענק תעניק לו לו ולא למוכר עצמו ואיךד ההוא מיבעי ליה לו ולא ליורשיו וא יורשיו אמאי לא שכיר קרייה רחמנא מה שכיר פעולתו ליורשיו אף היא פעולתו ליורשיו אלא ^אלו ^אהלא לבעל חובו מדסבירא לן בעלמא כרבי נתן דתניא ^אא"ר נתן ^אמנין לגושה בחברו מנה וחברו בחברו מנין שמוציאין מזה ונותנין לזה ת"ל ונתן לאשר אשם לו אתא לו לאפוקי ואיךד בעלמא נמי לא סבירא לן כרבי נתן מ"ט

ד"ת^ל דאמר מוכר עצמו אין רבו מוסר לו
שפחה כנענית מיעט רחמנא גבי מכרוהו
ב"ד^ה אם אדוניו יתן לו אשה לו ולא למוכר
עצמו ואידך לו יבעל כרחו ואידך מכי
משנה שכן שכיר נפקא דתניא^ה כי משנה
שכן שכיר עבדך שכיר אינו עובד אלא ביום
עבד עברי עובד בין ביום ובין בלילה וכי
תעלה על דעתך שעבד עברי עובד בין ביום
ובין בלילה והלא כבר נאמר^ה כי טוב לו
עמך^ה עמך במאכל עמך במשתה וא"ר
יצחק מכאן שרבו מוסר לו שפחה כנענית
ואידך אי מהתם הוה אמינא ה"מ מדעתיה
אבל בע"כ אימא לא קמ"ל אלא מאן תנא
דלא ליתן שכיר שכיר האי תנא הוא^ה דתניא
ושב אל משפחתו וגו' אמר ר"א בן יעקב
בכמה הכתוב מדבר אי במוכר עצמו הרי כבר
אמור אי בנרצע הרי כבר אמור הא אין
הכתוב מדבר אלא במכרוהו ב"ד שנים
ושלש שנים לפני היוכל^ה שהיוכל מוציאו ואי

ס"ד יליף שכיר שכיר למה לי גילף שכיר
ששכיר אמר רב נחמן בר יצחק לעולם יליף
שכיר שכיר ואיצטרך ס"ד אמינא מוכר עצמו
הוא דלא עבד איסורא אבל מכרוהו ב"ד
דעבד איסורא אימא יקנסיה קמ"ל אמר מר
אי נהניט הוי כבד אפוק מאי הוי ד'דמיא

ל משפחתו וגו' במה הכתוב מדבר אי במכור
ויהוה ב"ד הרי כבר אמור הא אין הכתוב
ש שנים לפני היובל ש"היובל מוציאו מאי
מר קרא איש איזהו דבר שנוהג באיש ואין
ואיצטריך למיכתב מכרוהו בית דין ואיצטריך
מכרוהו ב"ד משום דלא ממאי זמניה אבל
סיה ואי אשמעינן נרצע משום דעבד ליה
וכד ליה שש אימא לא צריכא ואיצטריך
כתב לעולם דאי כתב רחמנא לעולם הוה
נא ושבתם ואי כתב רחמנא ושבתם הוה
שש אבל היכא דעבד שש לא יהא סופו
ש אף סופו נמי שש קמשמע לן לעולם
נא דלא יליף שכיר שכיר רבי היא דתניא
ואם

משתמע אלא בגרע למאי אינטריך למימר אי

ש. ט. ע"י שיטה לא נודע למו. י. ע"י שיטה לא נודע למו. כ. ומיותר הוא עמך
א מעמך כי אהבך ואת ביתך כי טוב לו עמך ור"י אומר דאפי' גרסי' כי טוב

פז.

וַאֲיֶדֶךָ לָנֶ"שׁ הוּא דַּתָּא. פִּי וְרִיךְ שְׁמָהּ מוֹפְנָה מִשְׁנֵי דַּלְדִּילָא
דְּלִי אִינֵה מוֹפְנָה אֵלֶּה מִנְּד אֶחָד אִיבָא מ"ד (בְּגֵדָה דף כב):
לְמִיִּדִין וּמִשִּׁיבִין^ב וּמֵאִי מִשִּׁבִּין דְּאִיבָא לְמִיפְרָךְ * ע לְמִתּוֹרַע שְׁכָן טַעוּן
עַד אֲרו וְאִזּוּב וְשֵׁנִי תוֹלַעַת: **וַאֲיֶדֶךָ**. פִּי ת"ק צַעֲלָמָא נִמִּי לֹא ס"ל

כר' נתן דהא ר"א ורצנן פליגי בדרי
נתן ור' אליעזר דשמותי הו"א סבר כר'
נתן והלכה כרצנן ועוד מדקדק ר"ת
מהא דלמך לקמן פ' האומר (דף סט.)
גבי אושפזיניה דר' שמלאי ממוזירא
הוה אי"ל אי קדימתך טהרימיהו לצנך
ומפרש משום דלמך זיל גזוז ואידרנן
לעצד עברי ואי מוכר עצמו רבו מוסר
לו שפחה כנענית למה ליה למימר זיל
גזוז ה"ל למימר זיל זבון עצמך אללא
ש"מ דאין הלכה כר"א דודאי מוכר
עצמו אין רבו מוסר לו שפחה כנענית
וכי היכי דקמה לית הילכתא כוותיה
בהא דקאמר מעניקין לו נמי לית
הילכתא כוותיה אללא ודאי אין מעניקין
לו כח"ק ועוד ראייה מהא דלמך לקמן
(דף טו:) הא מני טוטאי היא דלמך לו
ולא לצעל חובו משמע דאין הלכה
כוותיה ור"ת ור"י פ' דהלכה כר' נתן
דהא גבי פלוגתא דאבני ורבא בפרק
כל שעה (פסחים דף ג.) דלמך רבא
מכאן ולהכא הוא גריד אי אפשר
לרבא ליישב אלכא דרב נחמן דלמך

יתומים שגבו קרקע בחצות אציק
 צעל חוז חוזר וגובה אותה מן אלף
 כר נתן וק"ל כרצ נחמן דיעי^י ורצא
 נמי דחק להעמידה כמות^י וק"ל כרצא
 גבי אציק ומה שהצאתי מדלית
 הילכתא כר"א צהא דרבו מוסר לו
 שפחה כנענית ה"י ימא דלית הילכתא
 כוומיה צההיא דענניקין לו אין זה
 ראייה דילמא צההיא אין הלכה כמותו
 אצל צאחריי הלכתא כוותיה^י ועוד
 דשמא גם צהא דמוכר עממו רבו
 מוסר לו שפחה כנענית נמי הילכתא
 כוומיה והא דנקט התם זיל גנוב
 לרווחא דמילתא נקט דמכרוהו צ"ד
 כ"ע מודו דרבו מוסר לו שפחה
 כנענית ומה שאומר דר"א שמוי
 הוא ברוב ספרים גסר ר' אלעזר והא
 דקאמר תוסאי היא^י דילמא הכי קאמר
 תוסאי היא וס"ל כוותיה^י וה"ר נתנאל
 מוסר לגבי מלוה כ"ע אית להו כר'
 נמי ופרש נפרש^י לעיל אליצא דר"א
 א"ל לו א"ל ליתא מילתא דההיא

למה לי נזקך שכיר
רצחק לעולם ילך
דאמינא מוכר עצמו
אבל מכוהו ב"ד
קנסיה קמ"ל אמר מר
גור מאי היא דתניא

לכו דרכי נתן כדפי"ט:
ואידך אי מהתם ה"א ה"מ
מדעתיה. אף על גב

בר שנוהג באיש ואין
הוא בית דין ואיצטרך
א מטאי זמניה אבל
ע משום דעבד ליה
א צריכא ואיצטרך
רחמנא לעולם הוה

אִיזוֹתוֹ דבר שנוהג באיש ואינו נוהג באשה. ואם תאמר ואימא 10 מכרוהו ב"ד ללא שייך באשה לכתוב (שמות כב) בגניבתו ולא בגניבתא (שמות כ"ג) שם מכירה ואם

ויהגת באשה אצל שם רציעה אינו
 איז אינטערסאנט למימרה איז במכרוהו ב"ד הרי כבד אמור. ת"י:

תמאי

עין משפט
נר מצוה

א נמי" פ"ד מהל' מחזורי
כפרה הל' יג:
קמב ב מיי" פ"ג מהל'
עצדים הלכה ט:
קמב ג מיי" שם הל' יג:
קמב ד מיי" שם הל' י:
קמב ה מיי" שם הל' טו:
קמב ו מיי" פ"ב מהל' מלוה
ולוה הל' ו סמג עשין ג'
טוש"ע ח"מ סי' פו סק"ח א'
קמב ז מיי" פ"ג מהל' עצדים
הלכה ג:
קמב ח מיי" שם פ"ב הלכה
ז:
קמב ט מיי" שם פ"ג הלכה
ו:

תורה אור השלם

1. וְהָיָה בְּתוֹךְ מִן הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר
עָלָה בְּפֶה לֵב בְּתוֹךְ אֵל הַמְּדַבֵּר
וְהִקְדִּימְתָּ לִּי בְּתוֹךְ אֵל הַמְּדַבֵּר
וְעַל בְּתוֹךְ רִגְלֵי הַקְּדִימָה
מִקּוֹם דָּם הָאֵשֶׁת;
- וְיָקָרָה ד' כֹּחַ
2. וְאִם אָמַר יֹאמֵר הַעֲבֹר
אֲהַבְתָּ אֶת אֲדֹנָי אֲתָּי
וְאֵת בְּתוֹךְ אֲדֹנָי חֶפְשִׁי
שׁוּבוּת כֹּחַ אֵל
3. הַנִּינֵי מַעֲבִיל לִי מֵאֲנָח
וּמִגֶּחֶךְ מִיִּלְקָךְ בְּרִיךְ
?? אֲלֹדִיד תַּחַן !
- דְּרִיבִּי שׁוּ ד' י
4. וְהִתְדוּ אֶת שְׂפָתַי אֲשֶׁר
שָׁמַעְתִּי וְאֶת אֲזְנוֹי אֲשֶׁר
בְּרִאשׁוֹ וְהִשְׁמַעְתִּי יִסֵּף הָאֵל
וְתַחַן לֹאֲשֶׁר אֲשֶׁר !
- מְבַרְכֵּר ד' י
5. אִם אֲדִינּוּ יִתֵּן לִי אִשָּׁה
וְלִקְדֹּה לִי בָנִים אֵל בְּתוֹת
וְאִשָּׁה וְלִקְדֹּה הַלֵּל
לֹאֲדִינָה וְהָאֵל יֵצֵא בְּנָפִל;
- שׁוּבוּת כֹּחַ אֵל
6. לִי יִקְשֶׁה בְּעֵינֵי מַעֲבִיל
אֲשֶׁר בְּרִיזֵר עֲקָדֹךְ שֵׁשׁ שָׁנִים
וְנִבְרָךְ יִי אֲדֹנָי בְּכָל אֵל
דְּרִיבִּי שׁוּ ד' י
- תַּעֲשֶׂה:
7. וְהִנֵּה יִי אֲדֹנָי אֲשֶׁר לִי
אֲנִי מַעֲבִיל בִּי אֲלֵךְ וְאֵת
בְּתוֹךְ יִי טוֹב לִי דְרִיבִּי שׁוּ
8. וְיָצֵא מַעֲבִיל הָאֵל וְהָיָה
עִמּוֹ וְעַל אֵל מִשְׁתַּחֲוִי וְאֵל
אֲחֻזַּת אֲבֹתֵינוּ יִשׁוּב;
- וְיָקָרָה כֹּחַ אֵל
9. וְשָׁמַעְתָּ אֶת שֵׁן
וְהִשְׁמַעְשָׁתָּ אֶת קוֹלָתָם
דְּרִיבִּי בְּרִיזֵר לִבִּי לְשֵׁן
וְיָצֵא אֶת חֲדָה לִבִּי וְשִׁבְחִי
אִישׁ אֵל אֲחֻזַּת וְאִישׁ אֵל
מִשְׁתַּחֲוִי תַשְׁבַּח;
- וְיָקָרָה כֹּחַ י

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ונאמר וכו'
במצורע עני. עיין ציצמות דף
ע ע"ב רש"י ד"ה ושמעין
לזה לר"א:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה יהוה מיעוטא
מאזן נפקא לן: (ב) תוס' ד"ה
ואידך פי' וכו' והכי נפרש הא
דלעיל:

מוסף תוספות

- א. ובמוספה משני צדדין.
למדין וכו'. משכין. רש"י.
ו' קסבר ר' אליעזר ומשכין.
מוס' תלח למדין ומשכין.
ז. ויחיד רש"י.
ח. הלכה כרבים. רש"י.
ט. ובי.
י. דתני אהרן עזב עזב
לעצמו. מוס' תלח' וכו'. ורבה
נמי אית להו רבנן בן רבנן
שיהוה שני (תלכות צ.ב.).
יא. מוס' טוך ט"ז.
יב. מסמא ינהו. טז. רלאו א
בגדיה וכלי דכל דא קמיה.
יג. באבס' תלח' דיקוני' לה.
יד. רש"י.
טו. ואתא ויחידה רש"י.
טז. הלכתא כחוריה. רש"י.
יז. ורבנן מרוב בן אלא נקטין
המחות מן. טז. העבר. מוס'.
יח. מוס' טוך ט"ז.
יט. ומוס' טוך ט"ז.